

ren af forældremyndigheden have den samme information som den unge. Endvidere skal forældremyndighedsindehaveren inddrages i den mindreåriges stillingtagen. Det betyder, at sundhedspersonen også skal forhøre sig om forældrenes opfattelse af behandlingsbehov og ønsker. Reglen tager således sigte på, at behandlingssituationen skal drøftes mellem alle tre parter, typisk med det formål at få en fælles enighed om behandlingssituationer m.v. Det gælder i enkeltstående behandlingssituationer, men også for sygdomme, hvor behandlingsindsatsen strækker sig over længere perioder, f.eks. ved sukkersyge eller kræft hos den unge.

I de formentlig få tilfælde, hvor der er uenighed mellem den unge og forældrene, er kompetencen til at bestemme lagt endeligt hos den 15-17 årige unge.

Det betyder, at den unge får et personligt ansvar for den behandling, den unge samtykker i, ligesom den unge vil kunne afvise et eventuelt urimeligt pres fra forældremyndighedsindehaveren i behandlingssituationen. Den unge vil tilmed, eventuelt sammen med sundhedspersonen, kunne kræve, at forældremyndighedsindehaveren ikke får adgang til den unges sygestue.

Reelt vil det også være illusorisk ikke at overlade selvbestemmelsesretten i de nævnte tilfælde til den unge selv, da den unge i disse tilfælde typisk også fysisk vil kunne modsætte sig en behandling, hvis vedkommende ikke ønsker denne.

For børn og unge under 15 år følges de almindelige regler i lov om forældremyndighed og samvær, jf. beskrivelsen ovenfor af §§ 1-2 i denne lov. Herefter er det forældremyndighedens indehaver, der giver informeret samtykke på barnets vegne. Børn og unge, der er tilstrækkeligt modne til at tage stilling til behandlingen m.v., skal ligeledes indvilge i behandlingen. Børn og unge skal i det hele taget inddrages mest muligt i beslutningsprocessen vedrørende deres forhold, alt afpasset efter deres modenhed og situationen i øvrigt, jf. den generelle bestemmelse herom i lovforslagets § 11.

Situationen for børn og unge under 15 år adskiller sig i praksis ikke meget fra situationen, hvor de er 15-17 år. Kun i tilfælde af uenighed mellem forældre og barn har aldersgrænsen betydning: Forældremyndighedsindehaveren har den endelige kompetence, når barnet er under 15 år, dog forudsat, at børn og ungeudvalget, jf. nedenfor, ikke inddrages.

Det bemærkes, at § 19 i forældremyndighedsloven medfører, at den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden, har ret til efter anmodning at få ori-

entering om barnets forhold fra skolen, børneinstitutionen samt social- og sundhedsvæsenet. Hvor der i dette lovforslag omtales, at forældremyndighedens indehaver har ret til information om barnets helbredsforhold m.v., skal det samtidig forstås således, at den af forældrene, som ikke har forældremyndigheden, har ovennævnte ret til orientering.

Bestemmelsen i stk. 2 åbner mulighed for at fravige regler i stk. 1, hvis den mindreårige, der er fyldt 15 år, efter en individuel vurdering skønnes ikke at være i stand til at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen. I så fald er det forældremyndighedens indehaver, der giver informeret samtykke på den unges vegne.

Den sociale lovgivning indeholder regler, der finder anvendelse i de tilfælde, hvor forældremyndighedens indehaver ikke varetager barnets tarv i relation til lægelige undersøgelser og behandling. Efter bistandslovens § 35 b (med virkning fra 1. juli 1998 § 44 i lov om social service) kan børn og unge-udvalget træffe beslutning om at gennemføre undersøgelser og behandling, hvis forældremyndighedsindehaveren undlader at lade et barn eller en ung undersøge eller behandle for en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter barnet eller den unge for varig og betydelig invaliditet. Efter bistandslovens § 124 a (med virkning fra 1. juli 1998 § 58 i lov om social service) har barnet eller den unge ret til at blive hørt.

Inden for specifikke områder af sundhedsretten gælder særlige regler for mindreåriges selv- og medbestemmelsesret. Sådanne lovregulerede undtagelser fra de generelle regler, der er indeholdt i dette lovforslag, skal respekteres, jf. lovforslagets § 2. Det drejer sig om reglerne for abort, sterilisation, prævention og organtransplantation.

Abort. I henhold til §§ 1-3 i lov om svangerskabsafbrydelse har kvinder en lovbestemt ret til gratis abort inden for de første 12 uger af graviditeten, og senere i svangerskabet kan et samråd under særlige betingelser give tilladelse til abort. Forstår kvinden betydningen af indgrebet, kan det kun finde sted med hendes samtykke - også selv om hun er mindreårig. Forældremyndighedens indehaver skal normalt også samtykke, men kvinden kan få tilladelse af samrådet til enten at undlade indhentelse af samtykke eller at få indgrebet foretaget mod forældrenes vilje.

Sterilisation. En person under 18 år kan kun steriliseres under ganske særlige omstændigheder og med godkendelse fra abortsamrådet, jf. § 4, stk. 3, og § 5 i lov om sterilisation og kastration. Anmodning skal fremsættes af både den mindreårige selv og forældremyndighedens indehaver.